

Rámcově vzdělávací programy - prostor a příležitost

Učitel matematiky, Vol. 13 (2005), No. 2, 65–67

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/150760>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2005

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY PROSTOR A PŘÍLEŽITOST

V současnosti prochází naše školství řadou změn, které pravděpodobně na delší dobu ovlivní jeho tvářnost. Zejména rámcové vzdělávací programy jsou novinkou, jejíž dosah může být přinejmenším diskutabilní. Redakce proto považuje za nezbytné zaujmout následující stanovisko. Přivítáme vaše názory a podněty a rádi poskytneme v našem časopisu prostor pro další diskusi.

Reforma vzdělávacího systému, prováděná v současné době v naší republice, vychází z tzv. *Bílé knihy*, kterou v roce 2001 publikoval Jiří Kotásek jako vedoucí autorského kolektivu, který má 51 členů.

Vzhledem k tomu, že na str. 8 zmíněné publikace se píše: *Časovým horizontem strategického dokumentu (patrně Bílé knihy) je rok 2005, v některých jeho částech s potřebným zřetelem k období do roku 2010*, jde o dokument nanejvýš aktuální a to přesto, že není jasné, jak přesně připomenuté formulaci rozumět.

Považujeme za pozitivní rys předložených materiálů snahu „o vyváženost poznatkového základu kurikula, rozvoj kompetencí i osvojování postojů a hodnot“ (s. 38). Tímto způsobem je možné postupně měnit charakter naší školy jako instituce, v níž žák získává množství formálně naučených poznatků, na školu, která žáka připravuje pro život a další studium. Usilovat o to, aby žák organizoval a řídil vlastní učení, uplatňoval při řešení problémů logické, matematické a empirické metody a zaujímal odpovědné postoje k otázkám sociálním, kulturním, ekologickým a ekonomickým (citováno volně podle publikace *Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání*, VÚP, Praha 2004, s. 13, 14, 15) je bezesporu zásadně důležité. Problém je, jak těchto, a mnohých dalších cílů zmiňovaných v citovaných dokumentech, dosahovat.

Formulaci *dosáhnout vyšší kvality a funkčnosti vzdělávání tvorbou nových vzdělávacích programů* (Bílá kniha, s. 18) považujeme za nebezpečnou, neboť orientuje naši pedagogickou veřejnost na tvorbu dokumentů, které přirozeně vyšší kvalitu vzdělávání zajistit nemohou. Tu může zajistit teprve jejich realizace. Školení, instruktáže, manuály a návody mohou vést k napsání školních vzdělávacích programů, ale vyšší kvalita vzdělání se může dosáhnout jen dlouhodobou praxí školy.

Má-li naše republika zájem o dobré vzdělávání všech svých občanů, nemůže přenechat tak velkou volnost v tvorbě koncepce jednotlivých předmětů a rozsahu požadovaných výstupů ve vzdělávání jednotlivým školám. Dodatečně připravené standardy a testování všech žáků se pozdě a se zbytečnými ztrátami snaží napravit „pseudodemokratičnost“ rámcových vzdělávacích programů. Vzdělání se nemůže orientovat jen na perspektivní cíle proklamovaných kompetencí. Má-li škola získat podporu veřejnosti a společenských institucí, musí plnit i cíle kvalifikační, musí pečovat o rozumnou úroveň gramotnosti občanů. Tyto cíle by měly být formulovány ústředně a měly by být i neformálně kontrolovány. Přirozeně by to ovšem znamenalo, již z technických důvodů, aby učivo bylo rozděleno do tříd. Humanisticky orientovaná pedagogika se může ukázat v praxi nehumánní, nepřipraví-li žáky dobře pro studium a pro ostrou konkurenci na trhu práce.

Je správné, aby se škola snažila rozvíjet každého žáka podle jeho schopností, je však třeba přiznat, že realitou školy je, že nemůže být každý žák na každé úrovni školního vzdělávání úspěšný.

Souhlasíme s tím, že reformou se *otevírá prostor pro další rozvoj autonomie škol, pro uplatnění jejich potenciálu, pro větší rozvoj tvůrčích schopností učitelů, pro větší flexibilitu vzdělávacího systému i pro vyšší efektivitu vzdělávání* (Bílá kniha, s. 38). Obáváme se však, že reforma dává i příležitost k snižování úrovně naší vzdělanosti. Může to nastat na těch školách, které nevytvoří dobré předpoklady k neformálnímu rozvíjení kompetencí na dobře organizované práci školy ve všech disciplínách. Snažme se přispět k tomu, aby školní vzdělávací programy odrážely požadavky vyš-

ších stupňů vzdělávání a potřeby praxe. Pomozme učitelům matematiky se v těchto složitých úkolech dobře orientovat.

Zvyšování úrovně vzdělanosti je úkol dlouhodobý a je podstatně závislý na dobré práci kompetentních učitelů. Snažme se věnovat rozvíjení kompetencí učitelů náležitou péči. Snažme se vytvářet pro práci učitelů dobré sociální a kulturní podmínky.

Stanovisko redakce